

Adattármustra. Könyves közösségi oldalak 2.

A sorozat egyes számaiban független szakemberek értékelik a magyar nyelvű internetes könyvtári szempontból fontos tartalomszolgáltatásait megadott szempontok szerint; ez alkalommal ismét a könyvalapú közösségi helyeket. A bírálatok a használók számára fontos kezelőfelülettel, keresőrendszerrel, tartalommal és metaadatokkal foglalkoznak. Az értékelések egyrészt segítséget nyújtanak a rendszerek minél eredményesebb használatához, másrészt felhívják a fejlesztők és karbantartók figyelmét a szolgáltatás hiányosságaira, a jövőbeli minőségi javítások érdekében.

Könyvkolónia

Honlap: <http://konyvkolonia.hu>
E-mail: konyvkolonia@gmail.com
Fenntartó: Könyvkolónia.hu Kft.
Értékelés dátuma: 2011. október 2.
Értékelő: Ternai Zita

Általános értékelés

A *Könyvkolónia* Magyarország egyik piacvezető könyvkereskedése, a *Libri* internetes közösségi partnere. Egy olyan könyves közösségi oldal, amely a könyvek és az olvasás szerelmeseit kövesz össze; ötvözi a könyvekkel kapcsolatos információkat egy kommunikációs felülettel. Tartalomszolgáltató rendszer: könyvek, szerzők bemutatása, kiegészítve a felhasználók olvasmányélményei alapján összeállított egyéni könyvkritikákkal, értékelésekkel, hozzászólásokkal, ajánlásokkal, néhol videókkal vagy PowerPoint diákkal fűszerezve. Értékes adalék, hogy néhány újonnan megjelent könyvből részleteket tesznek fel (hogy legálisan-e, azt nem tudom). A regisztrált tagok is bővíthetik az adatbázist, tölthetnek fel a katalógusban még nem szereplő könyveket, szerzőket, csoportosíthatják maguknak az állományt (pl. „szeretném elolvasni”, „elolvashatatlanok”, „Mi volt a nyár legjobb könyve?”), és a *Vedd meg* gombra kattintva a *Libri* internetes áruházára irányítva meg is lehet vásárolni a műveket. A könyvek és a szerzők kivesésésén túl mindenféle téma előfordul még, ami az olvasással kapcsolatosan csak lehet. Olvasókör létrehozása, szerzők jeles napjai, könyvárúházas tapasztalatcserék, művek megfilmesített változatai, könyvek csereberéje mind-mind elfér a palettán. A portál kapcsolatépítő része bővelkedik

webkettes szolgáltatásokban: blog, fórum, komment, RSS, könyvjelzők, Facebook- és Twitter-megosztás teszik interaktívvá az oldalt.

A Kolónia csapatának magját *Benedek Márton* és *Valuska László* alkotják, kiadjuk a *Litera.hu Kft.* A copyright megjelölésnél a *Könyvkolónia.hu Kft. 2009–2011.* szöveg szerepel, ebből lehet következtetni az indulás évére. Sajnos semmiféle bővebb összefoglaló leírást nem találtam az oldalon arról, hogy mikor jött létre, mi célból, milyen tartalommal? Az adatbázis mérete megközelítőleg 97 200 tétel, nagyjából 4750 regisztrált taggal. Jó stratégiai húzásnak tartom, hogy a *Libri*t keresték meg főtámogatóknak, mert így hozzájutottak egy adatbázis-állományhoz (ezt sem a *Könyvkolónián* olvastam sajnos!), ami az induláshoz óriási segítség, ráadásul a *Libri* a honlapján és az oldalain belül több helyen is hivatkozik a *Könyvkolóniára*, így népszerűsítve azt.

A tesztelés során talált komolyabb hiányosságok:

1. Nagy űrt jelent a projektleírás és a súgó teljes hiánya. (A Gépházás blogokból lehet néhány értékes mondatot összeszedgetni, de mivel ezek még többnyire a legelső bejegyzések között szerepelnek, körülményes és hosszadalmas megtalálni őket.) Feltétlenül szükséges lenne egy bemutatkozó oldal a fejlesztőkről és a támogatóról, illetve ezek kapcsolatáról: mióta is működik az oldal?, mikor és hogyan újult meg?, a jelen állapot bemutatásáról (adatbázis nagysága, felhasználók száma, milyen lehetőségekhez juthatunk a regisztráció után, egyáltalán: miért is regisztráljunk?) és a jövőbeni lehetséges bővítés, fejlesztés terveiről. A keresési lehetőségek kiismerését sem segíti semmilyen szöveges ismertető, pedig meglehetősen nehéz jól használni.

2. A kereső használhatóságát és a találatok megjelenítését jó lenne felturbózní, mert szinte lehetetlen elsőre jól megfogalmazni a keresőkérdeét. A találati halmaz átláthatatlan, nehézkes bármit is megtalálni, mert nem tudni, mi szerint rakja a találatokat egymás után a rendszer (nem ábécé, hanem esetleg relevancia alapján?). Nem lehet a találatokat rendezni, csoportosítani, menteni, nyomtatni, esetlegesen exportálni, előzményeket visszakeresni. Egy oldalon csak öt tétel sorakozik, ami rettentő kevés. (Ezres nagyságrendű halmaznál az ember legjobb esetben is a 10. oldal után beleun a kattintgatásba.) Célszerű volna egy listaformátumos megjelenítés is, ami a gyors áttekintésre kiváló. Az egyszerű mellé egy összetett keresőt is javasolnék és nem utolsósorban választhatóvá tenném, hogy az adatbázis mely részéből adjon találatokat a rendszer (pl. csak a szerző nevében vagy az egyéb leírásokban, kommentekben stb. is keressen). Fel kellene tüntetni az összes találat számát, illetve a kapott találatokat meg kellene számozni (a *Minden*-re keresésnél ez nincs). Ha *Minden*-re keresek, a különböző kategóriák találatai egymás alatt, összefolyva jelennek meg, a sorrenden pedig nem tudok változtatni. Sokat segítene egy kis optikai korrekció (pl. betűtípus, betűszín és szövegméret módosítás) az átláthatóságban.
3. A böngészést is finomítani kellene. A *Könyvek* és *Szerzők* fül alatt az ábécé betűire kattintva jeleníthetők meg a találatok. Könyvek esetében alapvető, hogy a cím szerinti rendezésnél a cím eleji határozott névelőket ne vegye figyelembe a rendszer. Itt az „A” betűre kattintva a többi betűhöz képest akár tízszer több találat is van a névelők miatt. Az ide sorolt könyvek egyébként nem található meg a szabályos helyükön, így „hamis” találatokhoz juthatunk. A találatok lapozása vontatott: oldalanként csak 16 tétel van, lépkedni csak az előző/következő vagy az utolsó lapra lehet, így például az előbb említett „A” betűnél 1476 oldalnyi lapozhatok. Gyorsabb, praktikusabb navigációra lenne szükség.
4. Egy műnek több kiadása is lehet, akár több kiadó is megjelentethette, de a Könyvkolónián csak többszöri nekifutásra tudtam megtalálni a tesztelt könyvemet. Ellent kell mondanom a FAQ-ban olvasható „ISBN alapján meg úgy sem találhánk meg semmit” mondatnak, mert szerintem a pontos dokumentum-visszakeresés az ISBN számmal a legegyszerűbb, ez az adat azonban a könyvek adatlapján nem látható.

(Annak ellenére, hogy a felviteli úrlapon – igaz, nem kötelezően kitöltött mezőként, de – szerepel. Tesztelésem során jó néhány könyvnél láttam is, hogy a feltöltéskor beírták.) Érdemes volna felvenni a kapcsolatot nagyobb könyvtárakkal, melyek az adatbázisaikkal bekapcsolódva színesítenék a kínálatot. Az adatok átvétele pl. Z39.50-es protokollon keresztül megoldható lenne. Nemzetközi viszonylatban remek példa erre a LibraryThing. A kolóniás cserebere és libris könyvvételi lehetőség mellett bővíthetne a repertoár a „*honnan tudom kikölcsönözni*” funkcióval is, mindamellott a dokumentumok megbízható, teljes körű bibliográfiai leírást kapnának.

Összegezve: A *kolónia* szó jelentése („azonos nemzetiségűek összessége egy idegen országban”; „egy élőlénycsoport összessége”; „elkülönülten élő emberek csoportja”) szépen harmonizál a fejlesztők törekvéseivel. A hasonló érdeklődési körű és műveltségű, könyvszerető embereket – kortól, nemtől, etnikumtól, identitástól függetlenül – virtuálisan összefogja, barátságokat sző, párbeszédre sarkall, teret enged a vélemények szabad kimondásának, a közös olvasmányélmény adta érzések megvitatásának, csökkentve ezzel a korunkra oly jellemző elmagányosodást. A felhasználók közösen alakítják ki azt a teret, ahol a könyvekről beszélgetnek. Jó lenne, ha több aktív tagot verbuválnának, hogy élénkebbé tegyék a beszélgetéseket, így több értékelhető hozzászólás, értékelés születne. A lehetőség adott, sok érdekes fórumtémát nyitottak, de például a *Könyvek* témakör 30 topikjából csak kettőben van friss bejegyzés, a többinél több hónapos a hallgatás. Általában ugyanaz a néhány ember cserél eszmét, így kezd belterjessé válni a kommunikáció. Sokan valószínűleg csak azért regisztráltak, mert a könyvesblogos nyereséjében való részvételhez ez követelmény. (A kolóniás Valuska a Könyvesblog szerkesztője is.) A fejlesztőknek kellene első körben jó példával elől járniuk a weblap mindennapos aktív használatában, a hibák gyors javításában, ők tudnának igazán dinamikussá tenni. A sok hibát és tapasztalt hiányosságot ellensúlyozza a felhasználók kedves, segítőkész személyisége, amely szerethetővé teszi ezt a webhelyet. Tetszik az is, hogy nem találkoztam rosszindulatú hozzászólásokkal, hogy sok könyves/filmes oldallal ellentétben itt nincs agresszivitás, egymás torkának ugrás pusztán azért, mert valakinek történetesen nem tetszik egy könyv. Azaz: egy kulturált honlap kulturált tagokkal.

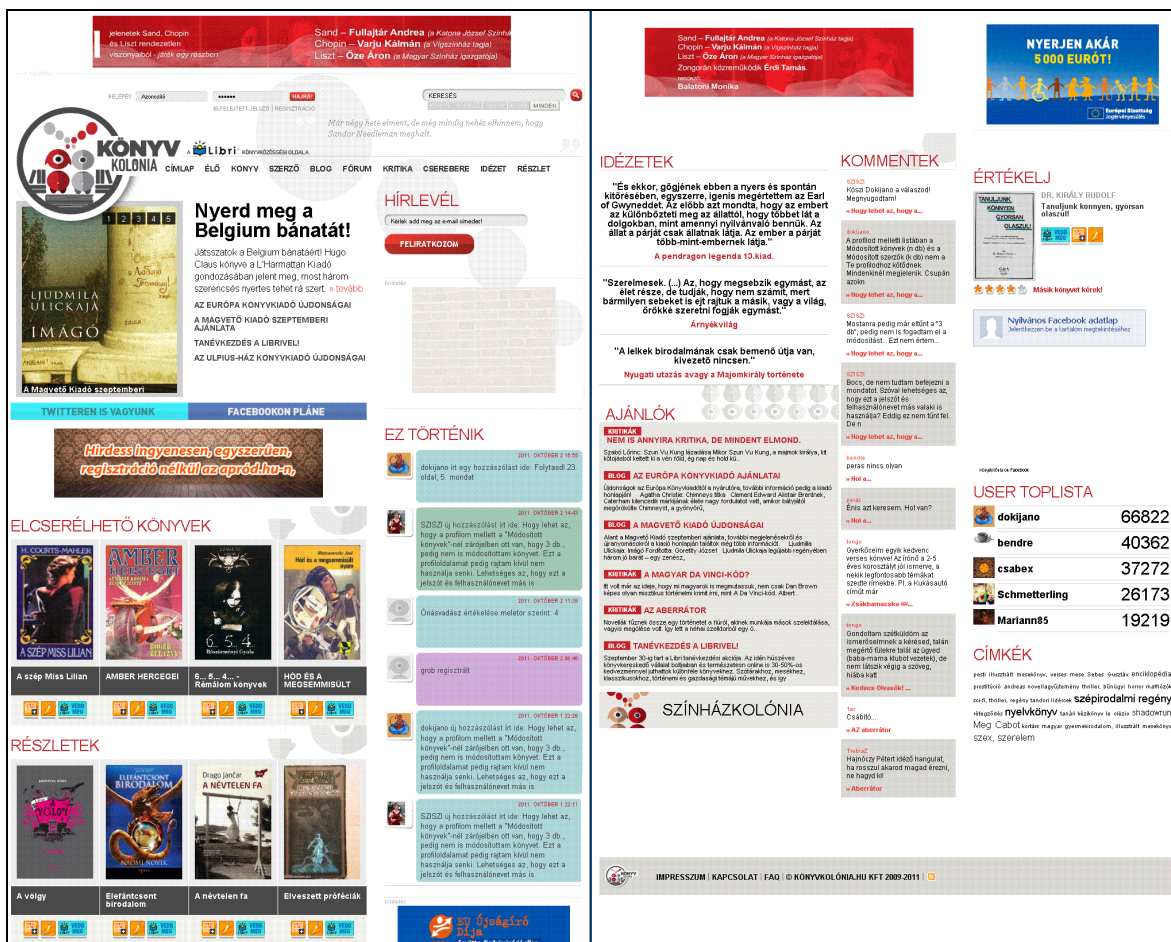
Részletes értékelés

Felület, használhatóság, segítség

• A Könyvkolónia külleme egyszerű, ízléses, jól átlátható, de a fehér háttér, fekete/piros betűk mellé némi színre még szükség lenne, hogy impozánsabb, magával ragadóbb legyen. A kolóniás embléma bájos színfolt, egyetlen hátránya a mérete. Túl nagyra sikeredett, emiatt a menüsor feleslegesen elfoglalja a képernyő harmadát. Ezt fokozza a menü felett elhelyezkedő állandó reklámcsíkok (1. ábra). Így összességében már csaknem a képernyő aljára érünk, mire a tényleges információkat láthatjuk, görgetéssel kell kezdeni a tájékozódást. Ha már itt tartunk, régen láttam olyan honlapot, ahol ennyire sok és zavaró reklám lenne. A mozgó hirdetések nehezítik az olvasást az állandó vibrálással, a szöveg fölé ugroók pedig eltakarják a honlapot is. Ha legalább a témához kapcsolódó reklámok lennének... Az összbemérés mindezek alapján a bevételszerzés erőtetése. Gyanítom, hogy az időnként ta-

pasztalt lassulás és az oldal lefagyása ezekkel a reklámokkal lehet összefüggésben. De erre csak az tudna korrekten módon válaszolni, aki ismeri az ilyen izgó-mozgó reklámcsíkok hardverszükségletét.

• A nyitólap felépítése logikus. A fejlécen a menüsor fixált, így egyszerű az oldalon belüli navigáció. Szerencsésnek tartom, hogy ide került a Keresés is, mert így kattintások nélkül mindig elérhető. A nyitóoldal lényegi részében remek ízelítőt kapunk a tartalomból és az újdonságokból. Részleteket olvashatunk egyes művekből, válogathatunk véletlenszerűen megjelenő elcserélhető könyvekből, belenézhetünk kommentekbe, kapcsolódó blogbejegyzésekbe, láthatjuk az oldal legújabb történéseit, könyvet is nyerhetünk, megszólalhatunk a tartalomfeltáráshoz használt címkék között és idézeteket is olvashatunk. A kereső és a szerzők, könyvek közötti tallózás elérhető regisztráció nélkül is, így mindenki bepillantást nyerhet az adattárba.

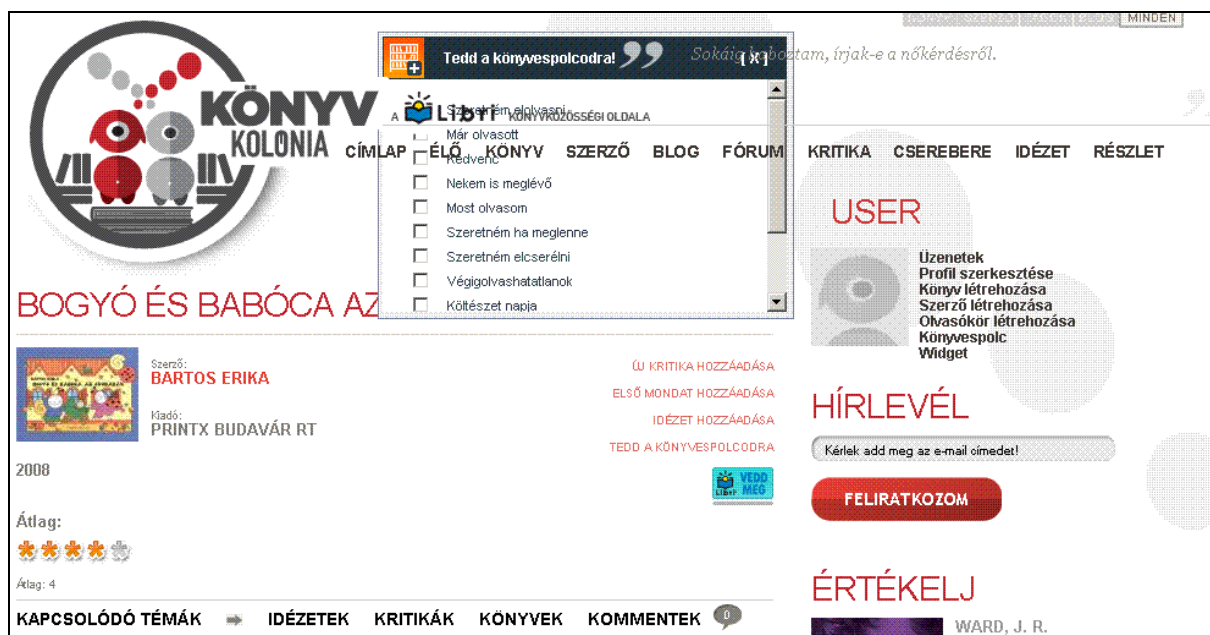

1. ábra A Könyvkolónia kezdőlapja (két részre osztva)

- Az ingyenes regisztráció egyébként roppant egyszerű, egy e-mail cím megadásával már taggá is válunk. Ezután mindenki annyit árul el magáról, amennyit akar. Tapasztalatom alapján az állandó hozzászólók (többnyire fényképpel) vállalják nevüket, korukat, esetleg lakhelyüket is. Bejelentkezés után a nyitólap szinte azonos az előbbivel, de kiegészül a csak kolóniásoknak használható szolgáltatásokkal. A rendszerből törölni nem tudjuk magunkat. A fejlesztők ezt azzal magyarázzák, hogy a felhasználóval együtt törlődne az általa létrehozott állomány is. A hasonló tárgykorú, mondhatni konkurens *moly.hu*-n ezt remekül megoldották: a törölt tagok tartalmait *Névtelenként* őrzik a rendszerben és bárki örökbe fogadhatja őket.
- Sajnos regisztráció után sincs információ a szolgáltatások hogyanjáról, az oldal működéséről, a funkciók használatáról. Egyedül egy slendriánul megfogalmazott, helyesírási hibáktól hemzsegő FAQ (magyar oldalon miért nem GYIK?) olvasható, ahol ráadásul a hivatkozások 404-es hibaüzenetet adnak. A kereső használatáról azonban itt sem tudunk meg semmit. Hasonszórú nemzetközi és magyar oldalakon jól bevált, saját szerkesztésű wikioldalak segítik a tájékozódást, itt is célszerű lenne ilyet kiépíteni. Átmeneti megoldás lehetne, hogy amikor a kurzort ráirányítjuk a gombokra, felettük a funkció leírásáról rövid kommentár jelenjen meg. Eredménytelen kereséskor pedig az új próbálkozás elősegítésére javaslatokat tehetne a rendszer. A tartalom-

szolgáltatás bővítésére egy olyan wikit is készíthetnének, amely átláthatóan, egy helyre gyűjtené össze az egy témával, könyvvel, személlyel kapcsolatos információkat. Sok érdekességgel egészülnek ki a témák a blogon vagy a fórumokon, sajnos teljesen szétszórva. Jó példa erre, hogy apró morzsákat lehet gyűjteni magáról a Kolóniáról innen-onnan, de ezeket a rövid mondatokat jó volna összegezni, például hozzákapcsolva egy wikihez.

- Régebbi, 6.0-ás Internet Explorerrel teljesen szétesik a webhely, de újabb verziók alatt már jól jelenik meg. A Kolónia egyik szolgáltatása viszont nem működik rendeltetésszerűen egyik általam használt böngészőben (Firefox 7, Google Chrome és Explorer 7) sem. Ha rákattintok a könyv adatlapja mellett szereplő *Tedd a könyvespolcra!* gombra, egy kis felugró ablakban a honlapra nyílik rá. Ha a fejlécre nyílik (ez gyakori állapot), átlátszó lesz, ezáltal az alatta lévő szöveggel összemosódik, olvashatatlaná, használhatatlaná válik (2. ábra). Az oldal többi részén már tisztességesen működik. Számomra hiányzik egy lépés e szolgáltatás használatában: kipálhatok több lehetőséget is a felsorolásból, hogy melyik könyvespolcomra tegye a kívánt könyvet, de nincs egy gomb, amivel a mentést elvégezném, csak az X-szel tudom bezárni. Első alkalommal azt hittem, nem történt semmi változás a polcomon, de leellenőriztem, és a parancsokat végrehajtotta.

2. ábra A *Tedd a könyvespolcra!* felugró ablak helytelenül jelenik meg

Keresőfunkciók, találatok

- A kereső az oldal fejlécéből érhető el, egyszerű, szabadszöveges beviteli mezővel. Könyvre, szerzőre, tagokra, blogra és mindezekre együtt is lehet keresni. Tapasztalataim alapján ékezet nélkül is keres, kis- és nagybetűt nem különböztet meg, többtagú keresőkifejezés esetén alpból AND operátort használ. Csonkolni vagy pontos kifejezésre keresni egyik szokásos karakterrel sem enged. Az árnyalt kereséshez mindenképpen szükségesek lennének ezek a lehetőségek. (Saját példám: cserére szerettem volna felrakni egy könyvemet, de mivel több kiadónál, több évben is megjelent, gondoltam: a beviteli mezőbe minden szükséges adatot beírok a pontos találatához. Sajnos nem a kívánt kiadás volt az első találat, de még a második sem...)
- Hiányzik a címkékre való keresés lehetősége, hiszen sokszor csak a témakörökben nézelődne az ember. A nyitólap legalján a jobb sarokban van egy *Címkék* nevű panel, ahol véletlenszerűen van felsorolva néhány címke. Rákattintva valamelyikre, megjelenik a hozzá tartozó könyvek listája. Amikor megjelent a „*Szépirodalom, regény, novella, elbeszélés*” nevezetű, azt vártam, hogy itt bőséges keresztmetszetét kapom majd az adatbázisnak, de csak öt könyv volt felsorolva. Ekkor értettem meg, hogy felesleges címkékre keresni, ha nem használják őket. Az egyéb-

ként megcímkézett könyvek adatlapján pedig nem is látható a címke. Vajon miért nem?

- A könyvek adatainál szerepel a mű fordítója. Hasznos lenne, ha fordítóra is lehetne keresni, mert sokszor egy adott mű minőségét a fordítója is meghatározza. Az előzőkben felsorolt lehetőségeket legalkalmasabban egy összetett keresővel lehetne kiváltani.
- A komolyabb hiányosságok 2. pontjában már részleteztem, hogy a találati lista átláthatatlan, nem szerkeszthető. Az ott leírtakat kiegészíteném még azzal, hogy – az esetleges továbbfejlesztés elkészültéig – érdemes volna a találati halmazban a keresőkifejezéseket például egy feltűnő háttérfestéssel kiemelni, hogy nyomban megtaláljuk, hogy a szöveg mely részében szerepelnek. Időnként a listákban az *ó* és *ő* karakterek rosszul vannak kódolva (3. ábra). Ha *Minden*-re keresünk, a rendszer a találatokat *Könyvek, Szerzők, Felhasználók, Blog, Élőben, Idézetek, Kritikák, Első mondatok* és *Versek* kategóriák szerint osztályozza. Ha egy kategóriára szűrünk, az összes találat száma ekkor sincs feltüntetve, de legalább kinyerhető. Mivel itt a találatok számozottak, az utolsó oldalra kell lépni, ahol meg lehet nézni az utolsó sorszámot. A lista egyes elemei három részből állnak: cím, a hozzá kapcsolódó leírás eleje két sorban és a hivatkozás, amelyre kattintva a dokumentum részletes leírása jelenik meg.

<p>KERESÉSI TALÁLATOK</p> <p>„COELHO ZARÁNDOKLAT” KIFEJEZÉSRE</p> <p>Találatok Könyvek kategóriában „coelho zarandoklat” kifejezésre</p> <p>. Coelho, Paulo: Alkimista Coelho, Paulo: Alkimista Fontosnak tartom elmondani, hogy az alkimista kitalált szimbolikus történet, szemben az Egy mágus naplójával, ami valóságos alapokra épült. coelho-paulo-alkimista HTTP://WWW.KONYVKOLONIA.HU/KONYV/COELHO-PAULO-ALKIMISTA</p> <p>. A zarandoklat - Egy mágus naplója A zarandoklat - Egy mágus naplója Ülök egy kertben, egy dél-franciaországi városban. Ásványvíz. Kávé. a-zarandoklat HTTP://WWW.KONYVKOLONIA.HU/KONYVA-ZARANDOKLAT</p> <p>. A zarandoklat – Egy mágus naplója A zarandoklat – Egy mágus naplója Ülök egy kertben, egy dél-franciaországi városban. A-zarandoklat - Egy-magus-naplója HTTP://WWW.KONYVKOLONIA.HU/KONYVA-ZARANDOKLAT-EGY-MAGUS-NAPLOJA</p> <p>. Az ős meséje - zarandoklat az élet hajnalához Az ős meséje - zarandoklat az élet hajnalához az-os-meseje-zarandoklat-az-élet-hajnalához HTTP://WWW.KONYVKOLONIA.HU/KONYVAZ-OS-MESEJE-ZARANDOKLAT-AZ-ELET-HAJNALAHOZ</p> <p>. A MÁGUS - PAULO COELHO ÉLETE A MÁGUS - PAULO COELHO ÉLETE a-magus HTTP://WWW.KONYVKOLONIA.HU/KONYVA-MAGUS</p> <p>Találatok Szerzők kategóriában „coelho zarandoklat” kifejezésre</p> <p>. Coelho, Dan Brown, Lőrincz L. László Coelho, Dan Brown, Lőrincz L. László coelho-dan-brown-lorincz-l-laszlo HTTP://WWW.KONYVKOLONIA.HU/SZERZO/COELHO-DAN-BROWN-LORINCZ-L-LASZLO</p> <p>. COELHO, PAULO COELHO, PAULO coelho-paulo Rio de Janeiro Paulo Coelho (Rio de Janeiro, 1947. augusztus 24.) világhírű brazil író. Az ENSZ békenagykövete. Fiatalkori kizárásából kifolyólag hippy volt. HTTP://WWW.KONYVKOLONIA.HU/SZERZO/COELHO-PAULO</p>	<p>KERESÉSI TALÁLATOK</p> <p>„MÁRAI” KIFEJEZÉSRE</p> <p>Találatok Szerzők kategóriában „márai” kifejezésre</p> <p>1. Márai Sándor Márai Sándor marai-sandor Kassa Márai életútja az egyik legkülönösebb a 20. századi magyar írók között. Már az 1930-as években korának egyik legismertebb és legelismertebb írói... HTTP://WWW.KONYVKOLONIA.HU/SZERZOMARAI-SANDOR</p> <p>2. Vig Balázs magyar szakán szerzett diplomát. Gyerekkorában Csukás István és Erich Kästner könyveiről rajongott, később Márai Sándor és Milan Kundera lettek a kedvencei. 2005-ben debütált az... HTTP://WWW.KONYVKOLONIA.HU/SZERZO/VIG-BALAZS</p> <p>3. Darvasi László (1993) Év Könyve Jutalom (1994) Szép Ernő-díj (1994) Krúdy Gyula-díj (1996) Alföld-díj (1996) József Attila-díj (1998) Füst Milán-díj (2005) Márai Sándor-díj (2008... HTTP://WWW.KONYVKOLONIA.HU/SZERZO/DARVASI-LASZLO</p> <p>4. Steiner Ágota rendezte Hajnal Anna irodalmi hagyatékát, valamint Szabó Lőrinc pózái írásait, Kolozsvári Grandpierre Emil utolsó regényét a Szépen gondolj rámat, gondozta Márai Sándor... HTTP://WWW.KONYVKOLONIA.HU/SZERZO/STEINER-AGOTA</p> <p>5. Koroknay István (1939), A szépművészetek könyve (1940). A negyvenes években a Képes Vasárnap szerk-je volt. Bálint György, Schöpflin Gyula, Stollár Béla, Radnóti Miklós, Márai Sándor barátai... HTTP://WWW.KONYVKOLONIA.HU/SZERZO/KORONAY-ISTVAN</p> <p>1 2 3 következő utolsó</p>
--	--

3. ábra A csoportokba rendezett találati lista átláthatatlan, a karakterek néhol rosszul kódoltak

- Böngészésre rengeteg lehetőség van. A menüben, a nyitólapon és az oldalakon belül egyaránt elérhető e szolgáltatás valamelyike. A könyvek, a szerzők és a felhasználók egyaránt a közép-pontban állnak, következésképpen a fejlesztők mindenre kiterjedő böngészési lehetőségeket állítottak össze. Az ábécé betűi szerint csoportosítva tallózhatók szerzők, könyvek, kritikák, elcserélhető könyvek és idézetek. A funkció lehetséges árnyalását a főbb hiányosságok 3. pontjában vázoltam.
- A regisztrált tagok kiváltsága, hogy a könyveket saját könyvespolcaikra rakhatják, különböző szisztémák szerint rendezhetik. A rendszer által definiált polcok mellett tetszőleges névvel, bármely témában hozhatunk létre polcot mi magunk is. Az elképzelés kiváló, érdekes nézegetni egymás polcait, például ötleteket lehet meríteni a következő olvasmányainkhoz (4. ábra). A kivitelezés azonban meglehetősen átgondolatlan. Szöveges felsorolást nem kérhetünk a polcok tartalmáról, csak egy türelemjátékszerű megoldás van. Nagyon metaforikusan értelmezik ugyanis a könyvespolc fogalmát. A megjelenítés egy barna polc, rajta pusztán három könyvborítányi hely, és ezt a polcot tudjuk jobbra-balra görgetni. Nagyobb mennyiségű adat esetén gyorsan belefárad az ember. A polcokon lévő könyveket szerző vagy cím szerint lehet rendezni. Hiába tudom azonban szerzői névsorba rakni,

a könyvborítós kép alatt csak a cím van feltüntetve, a szerző nincs, így sorba rendezés után sem fogom látni, hogy melyiket ki írta. Ennél a funkcionál megint helytelen a betűrendezés, mivel a határozott névelőt is figyelembe veszi a rendszer.

Tartalom, minőség

- Miről is szólnak a Kolónia mindennapjai? Részesei lehetünk az adatbázis-építésnek, új könyvet, szerzőt lehet felvinni, olvasókört tudunk létrehozni. Kritikát, élménybeszámolót olvashatunk vagy írhatunk a művekről. Egyik-másik kritika nagyon színvonalas, irodalmi szintű. Összeállíthatunk magunknak könyvespolcot, ebből widget is készíthető, ezáltal kolóniás könyvgyűjteményünk adatait beágyazhatjuk saját honlapunkra vagy blogunkba. Fórumokon, élőben vagy belső levelezőrendszeren üzenetet válthatunk a tagokkal. Válogathatunk a közzétett újdonságokban: a legnépszerűbb/legújabb szerzők, a legnépszerűbb könyvek, a héten olvasottak, a hét legnépszerűbb könyvei, a legújabb kritikák, az új blogbejegyzések, a legnépszerűbb témák és a legfrissebb idézetek között. A blogban jelenik meg minden információ a könyves világgal és magával az oldallal kapcsolatban. Felhasználói szemmel pedig nagy előnye, hogy rendszeresen hirdetnek játékokat, amelyekben egyrészt tanulni lehet, másrészt könyvet nyerni.

4. ábra Egy felhasználó könyvespolcai

- Az *Élő* fül alatt azonnali üzenetet küldhetünk az oldalra, ami a többiek által kommentálható. (Sajnos ritkán van hozzászólás, vagyis nem annyira élő, mint ahogy a neve sugallja.) Tesztelésem idején egy hosszabb bejegyzés nem látszott a végéig, ezért a *Tovább* gomb megnyomásával próbálkoztam, de sajnos nem változott semmi. Egy kommentben kértem a fejlesztőket, hogy javítsák a hibát. Semmi reakció. Ezért az impreszumban megjelölt e-mail címre írtam üzenetet, és csak három nap után kaptam választ, hogy dolgoznak a problémán. Azóta eltelt egy hét, és még mindig nem működik jól. Az az érzésem, hogy a kezdeti lelkesedés után a rendszer üzemeltetői teljesen magukra hagyták a felhasználókat. Egy másik példám is ezt látszik igazolni. Szerettem volna egy könyv adatlapján javítani, de használati útmutató hiányában nem tudtam a mikéntjét. Jobb híján a *Gépház* hibabejelentőjébe írtam meg a problémát. Az admintól nem kaptam választ, helyette az egyik felhasználó, aki a kezdetektől regisztrálva van, segített ki, tőle kaptam egy kis ismertetőt a szokásokról – privátban.
- A felhasználók adatlapján is találtam hiányosságot. Az adataink közt megadható a honlapunk címe, amire érdemes lenne hivatkozást elhelyezni. A feltett képeket pedig jó volna nagyobb méretben is megtekinthetővé tenni.
- Az adatbázis mérete sehol nincs feltüntetve és nem is egyszerű kinyerni a rendszerből. Jó negyedórás elfoglaltság volt, mire kiszámoltam úgy, hogy a *Könyvek* fül alatt lévő ábécé betűire egyenként rákattintottam. Egy oldalon 16 borító látható, ezt be kell szorozni az összes találati oldal számával. (Utóbbit meghatározni is több kattintásba telik.) Minden betű szorzatát összeadva kaptam meg az adatbázis körülbelüli nagyságát: 95 036 könyvet. Ehhez jönne még a „Z” betű halmaza, de ott hibaüzenet lépett fel: „*Átirányítási hurok*”, így ennek a méretét nem tudtam meghatározni. Számolni kell még a tényezővel is, hogy az utolsó találati oldalakon nincs mindig 16 tétel. A Google keresője is hasonló értéket: „*nagyjából 97.200 találat*”-ot adott.

Metaadatok, bibliográfiai információk

- Egy közösségi oldal esetében nem várható el, hogy tagjai tökéletes metaadatokat készítsenek, mivel nem szakemberek, bár a könyveket annál inkább szeretik. Ezért itt nem pont olyan metaadatokat találunk, mint a könyvtári adatbázisokban, hanem egyrészt bővebb információkat kapunk a szubjektív vélemények alapján, másrészt a tényleges bibliográfiai adatok meglehetősen foghíjasan vannak kitöltve (5. ábra). Könyv-

tári rendszerekkel kiegészülve válna igazán hitelessé és sokrétűvé a lap. Az adatbázisban még nem szereplő könyvek és szerzők adatlapját, illetve a könyvborítókat és a fülszövegeket a tagok korlátozás és kontroll nélkül töltheti fel. A kialakuló rendszer béta verziójában még sokan lelkesen töltögettek, sok hibát vagy duplikátumot ejtve. Nem ritkán tripla feltöltés is született, és a mai napig ez a tendencia – az egységes adatrögzítési szabályzat hiánya miatt. A hibákat eleinte csak a rendszergazdák tudták javítani, de egy idő után már nem győzték egyedül a korrektúrázást, megadták tehát a jogot illetve a hozzáférést azoknak a felhasználóknak, akik aktívak voltak. Mit értünk aktív tagság alatt? A feltöltésekért, a kommentek és kritikák írásáért és az értékelésekért pontokat lehet gyűjteni. Az elegendő pontot gyűjtők (talán a *User toplista* első 10-20 tagja?) tudják a már felvitt adatlapokat módosítani, törölni, a helyesírási hibákat javítani. Ez a módszer elég nehézkes, mert minden apró-cseprő hibát privátban le kell levelezni, egy moderátornak jóvá kell hagyania. Több hibabejelentés után könnyű elveszíteni a fonalat, többek között azért, mert a beépített levelező felépítése messze áll a 21. századi elvárásoktól. Nem emeli ki a többi közül a még olvasatlan üzeneteinket, az elküldött leveleinket feladó szerint listázza, így nem látom, hogy melyiket kinek írtam. Ha valakivel többször váltunk üzenetet, a levél tárgya hosszú *Re:* sorozatokból áll. Levélírás közben eltűnhet a kurzor vagy értesítést kapok az e-mail címemre, hogy a Kolónián levelem érkezett, de ott hűlt helye.

- A könyvek felviteli űrlapján csak három kötelezően kitöltendő adat szerepel: szerző, cím, megjelenés éve. A többiről (alcím, fordító, kiadó, oldalak száma, nyelv, ISBN, címkék) a felhasználó dönt, hogy megadja-e. A közzétett adatlapon bizonyos információk akkor sem fognak látszani, ha lelkiismeretesen kitöltötték őket. A leíráshoz tartozhat még könyvborító, kép, videó, fülszöveg, első mondat. Az elkészült rekordot ezután a tagok bővíthetik személyes véleményükkel, szubjektív meglátásaikkal. 1-től 5-ig értékelhető, hogy mennyire érdekes a könyv – eredményként az összes értékelés százalékos átlaga fog látszódni. Írhatok kritikát, véleményt, általam kedvelt idézeteket a műből, megoszthatom a Facebookon és a Twitteren, a polcomra rakhatom és bejelölhetem, hogy például éppen olvasom-e vagy várólistára teszem-e, de az is jelezve van, ha valamely kolóniás éppen most olvassa a művet. Ezen a felületen keresztül megvehetem, beleolvashatok vagy esetlegesen elcserélhetem az adott könyvet, ha ennek a lehetősége fel van tüntetve.

The image shows a screenshot of the 'Könyv Kolónia' website. The main focus is a book review for 'Az élet fia' by Sandor Bognár. The review text is partially visible, mentioning the author's background and the book's themes. The website layout includes a top navigation bar, a main content area with a book cover, a sidebar with 'Hírlevél' and 'Értékelj' sections, and a right-hand column with 'Maffia idézetek' and 'Új blogbejegyzések'.

5. ábra Egy könyv adatlapja (két részre osztva)

A lap alján pedig ki vannak listázva a szerző további művei. Ezt a színes palettát egy (a moly.hu-n már használt) ajánlóval tudnám még megtoldani: „Ha tetszett a könyv, ezeket is olvasd el.”

- A szerzők adatlapján az írók, költők életrajza olvasható. Név, születési idő és hely, halálozás dátuma, címkék és az életút leírása mellett videókat is nézhetünk, ha fel vannak ilyenek töltve. A felhasználók által írt kritikák adatlapján a cím, szerző, dátum, értékelés mellett olvasható maga a kritika vagy ismertető, amit természetesen kommentelhetünk.
- Az adatlapok többször tapasztalt ismétlése, a többféle kiadás különállósága nem segíti elő, hogy egy könyvről biztosan mindent megtudjunk. Valahogy kapcsolni kellene az oldalakat egymáshoz, hogy egyetlen kattintással megtudjuk, hogy például egy kiadást azért ne olvassunk, mert politikai okokból kimaradt belőle egy fejezet, vagy hogy csak egy bizonyos fordítónak köszönhetően élvezhető a könyv, egyébként olvashatatlán. Az íróknál viszont jól megoldották, hogy az

életrajzuk alatt össze van gyűjtve az összes könyvük.

readme.cc

Honlap: <http://www.readme.cc>
 E-mail: contact_hu@readme.cc
 Fenntartó: p&s melk
 Értékelés dátuma: 2011. szeptember 28.
 Értékelő: Dávid Adrienne

Általános értékelés

A *readme.cc* egy európai irodalmi-könyves közösségi oldal. Az önmagát „virtuális könyvtárként” aposztrofáló szolgáltatás egy olyan független művészeti és kulturális projekt, amely az olvasással, a könyvekkel kapcsolatos kommunikációt szorgalmazza, nyelvi határok nélkül.

A szolgáltatás kialakításának ötlete 2004-re datálható. Egy író, egy irodalomkritikus, és egy hálózati szakértő közreműködésének eredményeként jött létre, akik az írás és a web, az irodalom és a digitális kor kapcsolatát, összefüggéseit vizsgálták. A projekt célja, hogy összehozza az olvasókat és az írókat, „könyves közösséget” kovácsoljon, és az európai irodalmi élet platformjaként működjön, az internet adta lehetőségek kihasználásával. A szolgáltatás jelenlegi formájában 2008 tavaszán indult el, havi látogatottsága jelenleg 15 000 és 30 000 között mozog. A távlati tervek között szerepel saját e-bookszerver létrehozása és működtetése, szerzőkkel és kiadókkal való együttműködésben.

Az oldal fenntartója az osztrák *p&s melk* kulturális szervezet, amely egy művészekből, tudósokból, alkotókból álló csoport. A projekt 2005-ben az Európai Bizottság támogatásában részesült, 2006 és 2009 között pedig az EU „Culture 2000” programjának része volt. Az EU és privát szponzorok támogatásának köszönhetően a technikai háttér finanszírozása 2015-ig biztosított. A szolgáltatást számos európai partner segíti, Magyarország részéről ez az intézmény a Petőfi Irodalmi Múzeum.

Az oldal tesztelése során tapasztalt hiányosságok:

- **Kissé korszerűtlen felület, webkettes szolgáltatások hiánya.** Az oldal „elszigeteltnek” tűnik, nem használja ki a modern technológia által nyújtott lehetőségeket. Hiányzik például a megoszthatóság: bár a projektnek van saját Facebook-oldala, nincs meg a közösségi oldalakon (pl. Facebook, Twitter) való közvetlen megosztás lehetősége, illetve hiányzik a más, hasonló profilú/témájú szolgáltatásokkal való kapcsolat, vagy az Open ID-vel való belépés lehetősége.
- **Nyelvi „sokszínűség”.** Üdvözlendő és egyben az oldal egyik legnagyobb pozitívuma a többnyelvű felület, a tartalom azonban nincs teljes mértékben lefordítva, ez sok esetben zavaró, és a felületen is találunk kisebb-nagyobb fordítási hibákat, vagy nem a beállított nyelven megjelenő szövegeket.
- **Probléma a keresőfelülettel.** Bizonyos funkciók nem, vagy nem jól működnek, például újabb lekérdezés esetén az adatbázis az előző keresés találati listáját jeleníti meg.
- **A felület nem akadálymentes,** vakok, gyengén látók számára nem nyújt segítséget a használathoz.
- **Az adatbázisszerver gyakran meghibásodik,** az oldal leáll, a szolgáltatás néha napokig nem érhető el.

Összefoglalva: A *readme.cc* alap gondolata egyszerű, egy alapvetően európai – de tágabb értelemben nemzetközi – könyves közösség verbuvá-

lása, az irodalmi élet hálózati platformjaként történő működés az olvasók, az írók, az irodalmi jellegű események/történetek közös felületen való koncentrálásával. A szolgáltatás lehetőséget nyújthat arra, hogy megismerjük az európai olvasási szokásokat, és az esetleges nemzeti sajátosságokat, jellegzetességeket (ezt támogatandó, irodalmi archívum is kapcsolódik a rendszerhez). A több nyelven való elérhetőség és számos nemzetközi szakértő bevonása abszolút pozitívumként értékelhető, ám az oldal nagyon „steril”, a látogatottság és az olvasók, a nagyközönség általi aktivitás és az általuk feltöltött tartalom alacsony szintű, talán a már megszokott közösségi funkciók hiánya miatt, amelyeket a mai internethasználók – joggal – igényelnének, és talán a technikai problémák gyakorisága miatt is. Mindezeket túl a fenti hiányosságok orvoslása – különösen a keresőfelület tesztelése során tapasztalt problémáké – sokat segíthetne a használhatóságon. Fontos lenne a kapcsolat kiépítése más irodalmi jellegű adatbázisokkal, elsősorban az Europeanával.

Részletes értékelés

Felület, használhatóság, segítség

- A *readme.cc* felülete egyszerű, tetszetős (6. ábra). Színvilágát tekintve a szürkés-kék árnyalatai dominálnak, a menüsor ésszerűen felépített, jól tagolt, áttekinthető. A logó és a szlogen – *readme.cc European Platform for Literature* – egyértelműsítik a szolgáltatás célját, küldetését. A nyitólap a menüsoron túl bepillantást nyújt a tartalomra: *Eseményajánló, Könyvtippek, Legutóbb hozzáadott könyvesboltok/könyvtárak, Archívum és díjak, Képgaléria* – a rovatok legfrissebb, illetve véletlenszerűen kiválasztott tételei jelennek meg az oldalon. A fejlécben találjuk a regisztrációt, illetve a belépés adatmezőit, és ugyanitt kaptak helyet a gyorskereső, valamint a nyelv váltás gombjai is. Érdekes, hogy a menüsor – az almenükkel együtt – a láblécben teljes egészében megismétlődik.
- A szolgáltatás egyik legnagyobb pozitívuma a *többnyelvű felület*, lehetővé téve, hogy a nyelvtudással nem rendelkező felhasználók anyanyelvükön is elérhessék, használhassák az oldalt. A fejlécben egyetlen gombnyomással váltható nyelvi paletta rendkívül széles, összesen tíz változat: angol, német, francia, olasz, dán, cseh, magyar, szlovén, héber és arab nyelv érhető el. Az első sorban Európára összpontosító szolgáltatás hosszú távú céljai között szerepelhetne akár az összes európai nyelven való elérhetőség megoldása is, nemcsak a felületre, de a tartalomra vonatkozóan is.

The screenshot shows the homepage of the **readme.cc** website, which is part of the European Platform for Literature. The page features a dark blue header with the site logo and navigation links. Below the header, there are several main content areas:

- Left sidebar:** Contains an event announcement for "Wachau erlesen - Rolf Lappert" and a list of bookstores under "Legutóbb hozzáadott könyvesboltok/könyvtárak", including Tronsmo, Litteraturhuset, and Atlantis Books.
- Center:** Features a "Könyvipp minden nyelven" section with a book cover for "Der König der Dinge" by Tarik A. Bary, and a "Legfrissebb könyvtípek" section with covers for "Ida regénye", "Kafka a tengerparton", and "Darwin szelleme".
- Right sidebar:** Includes a search bar, a Facebook link, a "Legfrissebb portrék" section with small portraits, a "Képgaléria" section, and a "Böngészés a képarchívumban" section.

At the bottom of the page, there is a footer with a navigation menu and a "powered by HÖKOM" logo.

6. ábra A readme.cc nyitólapja

- Egy komplett menü, a *Rólunk* foglalkozik a szolgáltatás részletes bemutatásával, beleértve a projekt történetét, a szervezők/partnerek elérhetőségeit és a *GYIK/Segítség* almenüpontot. Ez utóbbi néhány soros szövegekkel végigvezet a szolgáltatás egyes tudnivalóin, bemutatja a fogalmak mögötti magyarázatokat. Bár sok helyütt ennyi elegendő is, ám van néhány funkció (pl. a keresés), ami talán részletesebb bemutatást érdemelne meg, néhány konkrét példával illusztrálva. Az oldalon megtaláljuk a *felhasználási feltételeket* is, egyértelműsítve a vonatkozó jogi tudnivalókat.

Keresőfunkciók, találatok

- Keresésre többféle módon nyílik lehetőségünk. Mindegyikre igaz azonban, hogy csak az oldalon beállított nyelven elérhető tételek között keres. Érdekesség viszont, hogy nyelváltás után a beállított új nyelven elérhető tételeken is automatikusan lefuttatja a keresést. A fejlécben, a menüsor mellett, mindig elérhető helyen találjuk a *gyorskeresőt*, ami a fentebb leírtaknak megfelelően magyar nyelvűre beállított felületen csak magyarul felvitt könyvek között keres – ezt nem feltétlenül találom szerencsésnek, talán jobb volna, ha valahogy, például elkülönítve, de megmu-

tatná az idegen nyelvű találatokat is. A keresőmotor a könyvtípek adatlapjának teljes szövegében, minden adatban keres, a beírt kifejezések között automatikusan az OR Boole-operátor alkalmazza, és a szavakat csonkoltnak tekinti. Nincs mód pontos kifejezés vagy kifejezés-kapcsolat lekérdezésére. Például a *Harry Potter*-t beírva a keresőmezőbe, két találatot kapunk, és ebből csak az egyik releváns, a másik érdekes módon az Ország-féle Angol-magyar/Magyar-angol szótár. Ez utóbbi találatot jobban megvizsgálva kiderül, hogy a *Harry* szó előfordul az ismertető szövegben, ezért talált rá a program.

- Az *összetett keresés*re kicsit eldugva, a *Könyvtípek és olvasók* menüpont *Összetett keresés a könyvtípek között* almenüje alatt találunk rá. Itt is van egy gyorskereső, ami a fejlécben található eltérően négy mezőt tartalmaz, tehát inkább valamiféle átmenetet képez a szabadszöveges gyorskereső és az összetett kereső között: van külön keresőkifejezés mező, továbbá kereshetünk olvasóra (felhasználóra), könyvcímre vagy szerző nevére; a mezők között az AND operátor működik. A mezők fölött egy gorstipp kifejezetten felhívja a figyelmet a csonkolásra, vagyis a * karakter használatára. Az előző példánál maradván: a keresőkifejezést kiegészítve a szerző (*Rowling*) nevével, már pontos találatot kapunk.
- Az összetett keresőben a keresőkifejezés mezője mellett *Egy bizonyos könyvtipp keresése* című szó mellett további konkrét adatok beírására van lehetőség: cím, szerző kereszt-, illetve vezetékeve, egyéb (pl. társ-)szerző, kiadó, év és ISBN-szám.
- Ugyanitt *nyelvek, műfaj, tartalom, stílus* és *ajánlott* kategóriákban is kereshetünk, de ez valójában inkább *böngészést* jelent, a keresőmezőkkel együtt használva pedig szűkítésre szolgálnak – illetve szolgálnának, mert valószínűleg adatbázis-probléma miatt ez a funkció nem minden esetben működik együtt a kereséssel. Utóbbi három kategória esetén a felhasználók által adott tárgyszavakkal, címkékkal találkozunk, ezért ezek meglehetősen vegyesek, szubjektívek, egy-egy kifejezés sokszor több kategórián belül is előfordul. A teljes címkefelhőben is böngészhetünk, e funkció használatára külön almenüpont készült, amit a *Saját readme* menüpont alatt találunk. További böngészési lehetőségre ad módot a *szerzők* és a *könyvtípek betűrendes listája*, ám ezeket nem itt, hanem közvetlenül a főmenüből érhetjük el.
- A keresőmotorral, illetve az adatbázissal sajnos rengeteg probléma akad. A fentiekén túl – mint azt a bevezetőben már említettem – az első ke-

resés után, ha újból lefuttatunk egy keresést, az előző találati listáját jeleníti meg, és ez az állapot az oldal frissítése után is fennáll.

- A *találati lista* ábécé szerinti rendben jeleníti meg az egyes tételeket, a lista rendezését a következő szűrők használatával állíthatjuk be: *könyvcímek betűrendben, szerzők betűrendben, műfaj szerint* (7. ábra). Minden tételnél egy bélyegkép, a szerző és a cím, illetve a leírás – itt: *könyvtipp* – részlete, illetve az adott könyvhöz fűzhető kommentárok elérhetőségének linkje látható. Egy oldalon maximum 30 tétel jelenik meg, ennek befolyásolására nincs módunk, viszont a lap alján és tetején is tovább tudunk lapozni, illetve navigálni a találati oldalak között.

Tartalom, minőség

A szolgáltatás regisztrált felhasználói, az *olvasók* saját személyes térrel, az ún. *saját readme*-vel rendelkeznek. Ezen a felületen a következő funkciók igénybe vételére nyílik mód:

- *Profil szerkesztése*. A személyes adatok és a profilkép beállítása, módosítása, baráti illetve olvasókör létrehozása, értesítések kérése.
- *Saját könyvespolcok* létrehozása (8. ábra). Maga az egész szolgáltatás, a *virtuális könyvtár* tulajdonképpen személyes virtuális könyvespolcok összességéből épül fel. A könyvespolc a legkülönfélébb könyvekkel kapcsolatos tippek gyűjteménye, amely automatikusan létrejön, amikor valaki regisztrál és feltölt egy bármilyen műről szóló tippet.
- *Könyvtípek feltöltése*. A szolgáltatás leglényesebb funkciója a *könyvtipp* vagy más szóval könyvajánló, amely segítséget nyújt a többi felhasználónak a művel való megismerkedéshez, az olvasásra való kiválasztásához. Az összes könyvtipp kommentelhető, ami megteremti a párbeszéd lehetőségét az olvasók között, vagyis minden feltöltött ismertetőt véleményezhetünk, hozzáfűzhetjük gondolatainkat, gazdagítva ezzel a műről írottakat. A könyvtippet e-mailben tovább is küldhetjük barátainknak, ismerőseinknek, illetve a mások által leírt könyveket a saját polcunkra tehetjük.
- *Olvasókörben való részvétel*. Az olvasókör tulajdonképpen egy olyan könyvespolc, amelyet több olvasó állít össze és gondoz. A „kapcsolódási pont”, a közös nevező gyakorlatilag bármi lehet: fűződhet műfajhoz, témához, esetleg íróhoz; lehet nyilvános, amelyhez bárki csatlakozhat, vagy privát, csak egy szűkebb kör számára; jelképezhet egy reálisan létező olvasókört, de lehet pusztán virtuális is. Bármelyik regisztrált felhasználó létrehozhat saját olvasókört.

The screenshot shows the homepage of readme.cc, a European Platform for Literature. The page is in Hungarian and displays search results for books. The search bar at the top right contains the text "Könyv keresése". The search results are listed in a column, each with a book cover, the title, author, and a short description. The results include:

- Familie Salzmann** by Erich Hackl: "Az irodalom gyakran állítja, hogy az egyént kivéhetetlenül meghatározza a család története. Erich Hackl megtörtént eseményekhez nyúl vissza, amelyek eléggé tragikusak ahhoz, hogy ..."
- Andernorts** by Doron Rabinovici: "Doron Rabinovici Tel-Avivban született, hároméves korában került Bécsbe. Írásait kezdettől fogva meghatározza az ausztriai élete és Izrael iránti eleven érdeklődése közötti ..."
- Fremdes Land** by Thomas Sautner: "Az irodalmi antiutópiáknak, George Orwell 1984-ének vagy Aldous Huxley Szép új világának hagyományába illeszkedve Thomas Sautner Fremdes Land című regényében, amely a jövőben, egy ..."
- Schwester der Angst** by Lydia Mischkulnig: "Lydia Mischkulnig a részletek iránti már-már beteges rajongással írja meg egy megszálltság történetét. Renate és Marie féléstvérek, közös az édesanyjuk. Nemcsak nővérek, de ..."
- Bewegungsmelder** by Thomas Ballhausen: "Don't cry - work! Rainald Goetz ezt az utasítást adta meg alcímként Irre című korai regényéhez. Ennek megfelelően a kulcsfogalom: egzisztenciális. Minden egy: az élet, az írás, a ..."

7. ábra Találati lista

• **Olvasói portré feltöltése.** A könyvajánló mellett a szolgáltatás másik figyelemre méltó érdekessége a **képgaléria**, amely olvasókkal és az olvasással kapcsolatos témájú képeket, fotókat tartalmaz. A gazdag gyűjtemény több forrásból ered: a projekt 2004 és 2007 között Európában számos helyen – Magyarországon például Budapesten és Székesfehérváron – fotóautomatákat helyezett el abból a célból, hogy segítségükkel az olvasók portréképeket készíthessenek magukról kedvenc könyvükkel. Rengeteg kép készült, amelyek év és helyszín szerint is lekérdezhetők, de az akció nem igazán érte el a célját, mert bár az ötlet jó, sok az érdektelen, viccesnek szánt, könyv nélkül készített fotó, és bár ki lehetne szűrni, a rendszer ezeket is megjeleníti. 2007-ben, a könyv világnapjának alkalmából Svájcban MMS-versenyt rendeztek „Az olvasó és kedvenc könyve” témában, az erre beérkezett képeket is megtaláljuk a

galéria gyűjteményében. Mindezeket túl számos, könyvekkel vagy olvasással kapcsolatos témájú festmény is megtekinthető a képgaléria felületén. A honlap szerint előkészületben van egy olyan projekt, amelynek keretében olvasók és könyvek nyilvános helyen megörökített fotóit várják.

- **Időegyes.** Ez a funkció azt a célt szolgálja, hogy időrendben mutassa meg a felhasználók minden tevékenységét. Egyes kategóriák – például a könyvtippek – is megjeleníthetők ezen a módon, lehetővé téve, hogy a legfrissebb híreket/eseményeket nyomon követhessük.
- **Fordítás.** A honlap legnagyobb erénye a többnyelvűség. Ennek szellemében – bár maga az oldal felülete tíz nyelven elérhető – mindenkit buzdítanak a tartalom, a könyvtippek lefordítására, hiszen azzal lehet teljesebbé tenni a szolgáltatást, ha nemcsak a kezelőfelület, hanem a tar-

[readme.cc] Bejelentkezett mint Adrienne David Kijelentkezés

European Platform for Literature en de fr it dk cz hu si he ar

Nyitólap Könyvtípek és olvasók Szerzők Saját readme Hírek Rólunk Könyv keresése

Saját menü

Saját könyvtípek
 Könyvtipp feltöltése
 Könyvesbolt/könyvtár ajánlása
 A profilom szerkesztése
 Saját könyvespolc szerkesztése
 Könyvespolc megtekintése
 Saját értesítés beállítása
 Olvasókör létrehozása

Vágólap

All new published book tips are first placed into the clipboard, from here they can be moved with the mouse on any empty spot on the shelves. Book reviews also within the shelf can be exchanged. Put them first in the clipboard and from there into a new field. In bookshelf you show the books just as you would like to present.

Kuka

Ha a könyvespolc valamely elemét törölni szeretné, dobja a kukába.

A könyvespolc tulajdonosa Adrienne David

Darwin szelleme Jones, Steve

Hosszúhajú veszedelm Gárdonyi, Géza

A láthatatlan ember Gárdonyi, Géza

Kafka a tengerparton Murakami, Haruki

A fantom Kay, Susan

A lámpás Gárdonyi, Géza

Ida regénye Gárdonyi, Géza

A háló alatt Murdoch, Iris

Hogyan javítja a katona a gramofont Stanišić, Saša

Mózes egy, huszonkettő Magda, Szabó

Száz év magány (One Hundred Years of Solitude) Márquez, Gabriel García

Tesz-Vesz Város Scary, Richard

8. ábra Könyvespolc

talom is minél több nyelven elérhető. Bárki fordíthat, aki regisztrált felhasználója a szolgáltatásnak.

- **Szakértői tippek.** A projekt által felkért kulturális szakemberek – szerzők, tudósok, kritikusok, művészek, médiaszakemberek – is részt vesznek a tartalom alakításában, így a „széles nagyközönség” véleménye mellett szakértők által írott, objektívnek és hitelesnek tekinthető információkhoz is hozzájuthatunk.
- **Értesítések kérése.** Profilunkban beállíthatjuk, hogy a rendszer e-mailben értesítsen bizonyos események bekövetkezése esetén (pl. ha kommentálják a könyvtippünket, vagy felvesznek egy baráti körbe), továbbá azonnali vagy heti értesítést is kérhetünk (a legújabb könyvtippekről, eszmecserekről, bizonyos műfajon belül felkerült újdonságokról stb.).

- **Könyvesbolt/könyvtár elérhetősége.** Hasznos funkció, ami a kiválasztott könyvhöz való hozzájutást segíti. Szimpatikus, hogy – összhangban a projekt nonprofit jellegével – nem közvetlen ajánlatokat, internetes könyváruházat közvetít, hanem megmutatja, hogy lakóhelyünkhöz közel milyen könyvesboltok, könyvtárak vannak, s mindezeket elérhetőségeikkel, térképen való megjelenítéssel együtt prezentálja. Magunk is ajánlhatunk további intézményeket.
- **Hírek, események.** A *readme.cc* készítői azt vallják, hogy bár ez egy virtuális felület, szükség van a valódi, személyes kapcsolatokra, rendezvényekre is, így ez a rovat azt a célt szolgálja, hogy az Európa-szerte megrendezésre kerülő irodalmi eseményekről értesülhessünk. A projekt saját szervezésű rendezvénye az „Európai Irodalmi Napok”, amely egyfajta „irodalmi piacként”

funkcionál: teret ad az irodalmi munkák eredeti nyelven való bemutatkozásának, a szerzők, fordítók és kritikusok találkozásának és eszmece-rejének, ötletbörzejének, az aktuális témák megbeszélésének. Az évente ismétlődő eseményt először 2009-ben rendezték meg.

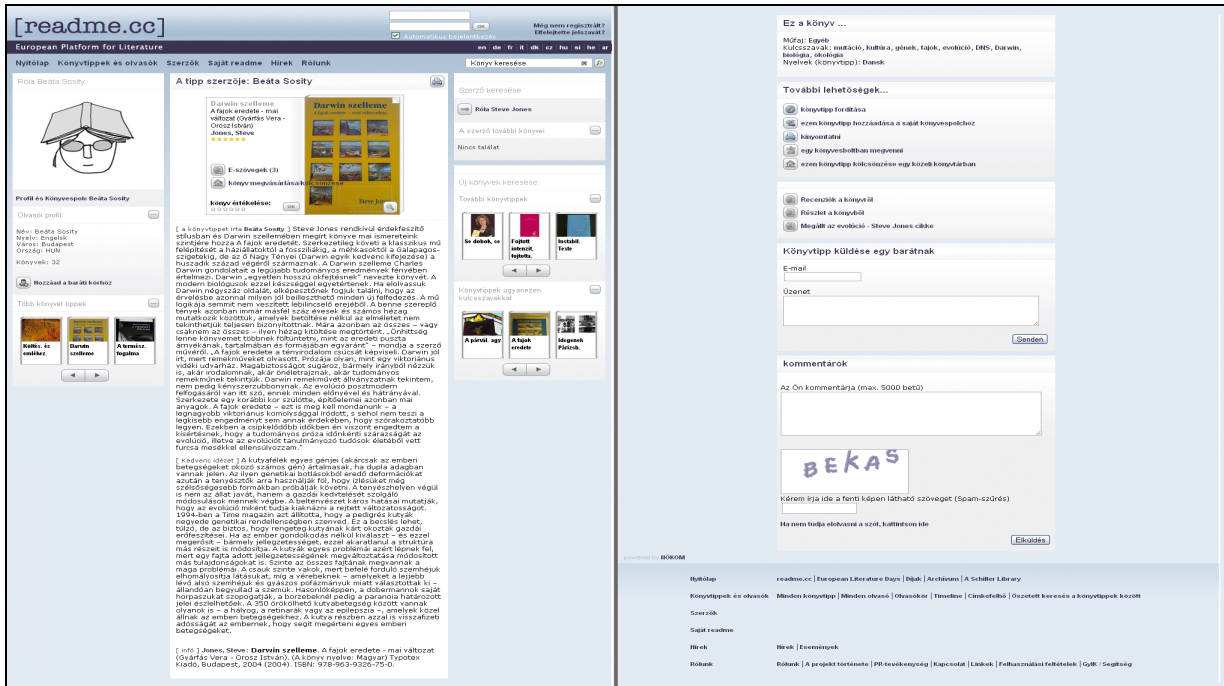
- *Díjak, archívum.* Az európai irodalmi élet támogatása érdekében nemzeti archívumfelület, továbbá irodalmi díjakat és díjazottakat bemutató oldalak is kapcsolódnak a rendszerhez, így mindezekről egyetlen közös felületen értesülünk.
- *Magyar olvasók, magyar nyelvű tartalom, hazai könyvtárak és könyvesboltok.* Az olvasók listáját végigfutva jó néhány magyar felhasználót találunk, a találati lista minden oldalán feltűnik hazai olvasó (pontos számuk sehol nincs feltüntetve, és a listában sem lehet szűrni nemzetiség szerint), így azt gondolom, Magyarország kellő mértékben képviselteti magát az oldalon. A tagok adatlapjait megnézve feltűnik, hogy – néhány kivételtől eltekintve – polcaik többnyire üresek, vagy csak néhány mű szerepel rajtuk, könyvtippeket is csak kevesen és keveset írtak, ami arra utal, hogy aktivitásuk a szolgáltatásban nagyon alacsony. Összehasonlítva más nemzetek felhasználóival, nem látok nagy különbséget, ami így inkább a projekt népszerűségére vonatkozóan enged levonni következtetéseket. A tesztelés időpontjában közel 600 könyvtipp volt elérhető magyar nyelven, beleértve az idegen nyelven megírt, majd magyarra lefordított ismertetőket is. Magyar könyvesboltokat és könyvtárakat azonban csak igen kis számban találunk a szolgáltatásban, néhány nagyobb, főként budapesti intézmény van csupán feltüntetve. Itt is az aktivitás hiánya érhető tetten, ugyanis ezen intézmények körét szintén a regisztrált felhasználók bővíthetnék tovább. A hírek és az események között egyáltalán nem találtam magyar vonatkozású tartalmat.

Metaadatok, bibliográfiai információk

- A felhasználók számára az információk legfőbb forrása a *könyvtipp adatlapja* (9. ábra). Az adatokat maguk a felhasználók viszik fel a rendszerbe. Sokféle könyvészeti adatot rögzíthetünk a műről, azonban nincsenek kötelezően kitöltendő mezők, csupán az ismertető/segítő szöveg hívja fel a figyelmet arra, hogy célszerű minél több információt leírni. A kitölthető mezők a következők: *műfaj* (kötött listából választhatunk, és a műfajmeghatározások több helyütt dokumentumtípusokkal keverednek), *a tipp nyelve*, *a könyv nyelve*, *ISBN-szám*, *cím*, *alcím*, *szerző(k)* és *fordí-*

tó(k) neve(i), *kiadási adatok* (*kiadó*, *év*, *első kiadás éve*, *hely*). Emellett *borítóképet* is feltölthetünk a könyvről. Szorgalmazták, hogy ez egy olyan fotó legyen, amelyen maga az ajánló személy is szerepel, ennek ellenére általában inkább csak a borítók láthatók a könyvtippek között. Lehetőség van egy maximum 2000 karakteres, a tartalmat frappánsan bemutató *ismertető szöveg/ajánló* feltöltésére is, továbbá *kedvenc idézetet* is választhatunk és begépelhetünk a műből. A könyvvel kapcsolatos *linkek* (pl. ismertető egy másik weboldalon), és az esetleges *elektronikus változat elérése* is megosztható a többi felhasználóval, továbbá *hanganyag vagy videó* beszállására is van lehetőség. A könyvhöz tetszőleges számú kulcsszót is fűzhetünk a keresésnél/böngészésnél már ismertetett *Tartalom*, *Stílus* és *Ajánlott* kategóriákban (ez szintén nem kötelező), ami történhet a már meglévő címke felhőből való tallózással, de új, a rendszerben még nem szereplő címkék megadására is van mód, így ezzel a listát is bővítjük. Semmiféle megkötés nincs, gyakorlatilag szabad tárgyszavakkal dolgozik a rendszer, és a kategóriák is szabadon értelmezhetők, ennek következtében egy-egy kifejezés több kategóriában is előfordul.

- A fentiekből kiderül, hogy a könyvekről gazdag és bőséges információ áll rendelkezésre – már ha a kitöltő lelkiismeretes és igyekszik minél több adatot bevinni a műről. Több adatlapot megvizsgálva úgy tűnik, hogy többnyire rögzítik is a felhasználók ezeket az adatokat, ha valami elmarad, azok általában a tárgyszavak. Közösségi oldalról lévén szó, nem lehet elvárás a könyvtári igényességű leírás, de azt hiszem, mindenképpen érdemes lenne a projektnek kapcsolatot keresnie könyvtárakkal, könyvtári adatbázisokkal. A felhasználó számára hasznos lehetne például, ha közvetlenül megtalálná a kiválasztott könyvet a lakóhelyéhez közeli könyvtár online katalógusában, így a megbízható, részletes leírásnál azt is megnézhetné, hogy van-e kikölcsönözhető példány. Mód nyílhatna egyetlen gombnyomással adott mű elektronikus verziójának elérésére a könyvtár szolgáltatásában, amennyiben az ott megtalálható. A kapcsolat hasznos volna a könyvtárak számára is, például átvehetnék, és a művekhez köthetnék a *readme.cc* felhasználói és a szakértői által írt ismertetőket, értékeléseket. Az Europeanához való csatlakozás pedig alapvető fontosságú lenne ennek a hasonló küldetésű és földrajzi kötődésű, ám más profilú projektnek, a két szolgáltatás nagyszerűen kiegészítené egymást.

9. ábra Könyvtipp adatlapja (két részre vágva)

Beérkezett: 2011. X. 10-én.

Dávid Adrienne
 az Országos Széchényi Könyvtár
 E-könyvtári Szolgáltatások
 Osztályának informatikus könyvtáros
 munkatársa.
 E-mail: dadrienn@oszk.hu

Ternai Zita
 könyvtári informatikus.
 E-mail: zita-6@freemail.hu

Már 62 millióan csatlakoztak a Google Plushoz

Paul Allen, az *Ancestry.com* nevű családtörténet-kutató portál alapítója bejelentette, hogy a 2011 júniusában indított Google Plushoz naponta 625 000 új tag csatlakozik, a regisztrált személyek száma pedig eléri a 62 milliót. A kutató és kollégái 2011 júliusa óta becsülik meg a lehetséges taglétszámot, és ehhez a világ 337 leggyakrabban előforduló családnévét használják fel. Azt figyelik meg és jegyzik fel, hogy az adott családnevek milyen gyakran bukkannak fel a Google Plus profilaiban.

A Google Plus szolgáltatás tehát egyre ismertebb világszerte, ehhez nagyban hozzájárult a keresőcég hirdetési kampánya. Az Egyesült Államokban például televíziós reklámokban mutatják be a platformot és a benne rejlő lehetőségeket. Emellett van még egy tényező: a vállalat egyre több szolgáltatásába integrálja a Google Plus, így az az internetezők számára lassan megkerülhetetlenné válik.

A platform regisztrált tagjainak száma 2012. februárra elérheti a 100 milliót, a 2012. év végére pedig a 400 milliót. A kutató szerint az egész folyamat háttérében a hálózati hatás áll, vagyis az egyre több tag újabb és újabb felhasználók számára teszi vonzóvá a Google Plus-t.

/SG.hu Hírlevél, 2011. december 28., <http://www.sg.hu/>

(SzP)